

Granskning av överförmyndarverksamheten

Rapport

Örnsköldsviks kommun

KPMG AB

2024-03-04

Antal sidor 12

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Gode män och förvaltare	6
3.2	Arbetsgivaransvaret	7
3.3	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	9
4	Samlad bedömning och rekommendationer	11

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

1 Sammanfattning

KPMG har av Örnsköldsviks kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska överförmyndarverksamheten utifrån Örnsköldsviks kommuns perspektiv.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning följer överförmyndarnämndens verksamhet, särskilt med fokus på om nämnden tillgodoser behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis följer överförmyndarnämndens verksamhet i tillräcklig omfattning.

Vi noterar att rekrytering av gode män och förvaltare utgör en stor utmaning och att visst arbete sker. Vi bedömer dock att arbetet gällande den strategiska planeringen för att tillgodose behovet behöver stärkas.

Vi bedömer att arbetsgivaransvaret för den personal som är placerad vid Örnsköldsviks överförmyndarkontor delvis är tydligt men att det finns allvarliga brister i styrning och ledning av verksamheten.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsens uppsiktsplikt kopplat till samverkansavtalet behöver utvecklas till att vara mer utförlig.

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Tillgodoses behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun genom t ex rekryteringskampanjer, information på hemsida och kontakter med intressegrupper?	Vi bedömer att behovet av gode män och förvaltare inte tillgodoses. Vi noterar att detta utgör en stor utmaning och att vissa åtgärder genomförs. Vi ser dock ett behov av att förbättra den strategiska planeringen av rekrytering av gode män och förvaltare.	- säkerställa att det finns en verksamhetsgemensam planering för rekrytering av gode män och förvaltare.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Är arbetsgivaransvaret för personalen vid överförmyndarenheten i Örnsköldsvik tydligt?	Vi bedömer att arbetsgivaransvaret för personalen i Örnsköldsvik är tydligt i den bemärkelse att det är tydligt vem som är arbetsgivare. Däremot bedömer vi att det finns brister i styrning och ledning som kan anknytas till arbetsgivaransvaret.	- säkerställa en samsyn med samtliga inblandade parter gällande samverkansavtalets syfte, utformande och verkställighet.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Är kommunstyrelsens uppsiktsplikt tillräcklig för att säkerställa att uppdraget enligt samarbetsavtalet efterlevs?	Vi bedömer att kommunstyrelsens uppsiktsplikt delvis är tillräcklig för att säkerställa att uppdraget enligt samverkansavtalet efterlevs. Uppföljning av samverkansavtalet genomförs årligen men vi ser utrymme för förbättring.	- i samband med uppföljning av samverkansavtalet utvärdera huruvida det innebär gynnsamhet för personer i behov av stöd. - protokollföra uppföljningen som sker inom ramen för uppsiktsplikten.

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

2 Bakgrund

KPMG har av Örnsköldsviks kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska överförmyndarverksamheten utifrån Örnsköldsviks kommuns perspektiv.

Örnsköldsviks kommun ingår sedan januari 2019 i överförmyndarnämnden i Umeåregionen tillsammans med ytterligare ett antal kommuner och där Umeå kommun är värdkommun för nämnden. Enligt samverkansavtalet¹ ska nämnden tillse att varje samverkande kommun tillhandahåller service och rådgivning till både kommunmedborgare och ställföreträdare för allt som rör överförmyndarverksamhetens ansvarsområde.

Vid Örnsköldsviks kommun finns ett överförmyndarkontor. Det är viktigt för Örnsköldsviks kommun att kommunens behov av gode män och förvaltare beaktas i den gemensamma nämndens arbete.

Revisorerna bedömer att det är väsentligt att kommunstyrelsen inom ramen för uppsikt tillser att nämndens verksamhet är ändamålsenlig för Örnsköldsviks kommuns räkning. Det kan gälla tillgång på gode män och förvaltare och att verksamheten i övrigt är effektiv och håller hög kvalitet.

Revisorerna bedömer också att det finns en risk att kommunstyrelsen uppsikt över överförmyndarnämndens verksamhet inte är tillräcklig.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning följer överförmyndarnämndens verksamhet, särskilt med fokus på om nämnden tillgodoser behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Tillgodoses behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun genom t ex rekryteringskampanjer, information på hemsida och kontakter med intressegrupper?
- Är arbetsgivaransvaret för personalen vid överförmyndarenheten i Örnsköldsvik tydligt?
- Är kommunstyrelsens uppsiktsplikt tillräcklig för att säkerställa att uppdraget enligt samarbetsavtalet efterlevs?

Granskningen avgränsas till verksamheten i Örnsköldsviks kommun.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap § 6
- Reglemente och samarbetsavtal för överförmyndarnämnden

---

¹ Kommunfullmäktige 2023-06-19 § 142 reviderat samverkansavtal

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av reglemente för kommunstyrelsen, reglemente för överförmyndarnämnden i Umeåregionen, samverkansavtal om gemensam överförmyndarnämnd i Umeåregionen, överförmyndarnämndens verksamhetsplan 2023 samt överförmyndarnämndens uppdragsplan 2022.
- Intervjuer/avstämningar med kommunstyrelsens ordförande, överförmyndarnämndens ordförande, överförmyndarchef samt handläggare från överförmyndarkontoret i Örnsköldsvik.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjuade.

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation

Överförmyndarverksamheten i Örnsköldsviks kommun är del av den gemensamma överförmyndarnämnden i Umeåregionen där Umeå kommun är värdkommun. Detta framgår av överförmyndarnämndens reglemente och samverkansavtal². Detta innebär att nämnden, och även kontoret i Örnsköldsvik, organisatoriskt tillhör Umeå kommun som är arbetsgivare.

3.2 Gode män och förvaltare

Kommunfullmäktige i Örnsköldsviks kommun antog i juni 2023 ett reviderat reglemente och samverkansavtal för den gemensamma överförmyndarnämnden i Umeåregionen. Av reglementet framgår att nämnden har som sin huvudsakliga uppgift att:

- Besluta om förordnande och entledigande av gode män och förvaltare,
- Ta till vara den enskildes intresse genom kontroll av förmyndarnas, gode männens och förvaltarnas förvaltning,
- Lämna information till allmänheten,
- Ansvara för ärenden som enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn stadgas för överförmyndaren.

Reglementet reglerar även bland annat nämndens samverkan, rapporteringsskyldighet, brukarmedverkan, avgifter och taxor, intern styrning och kontroll samt nämndens arbetsformer.

Av det uppdaterade samverkansavtalet, som gäller för perioden 2024 – 2027, framgår att nämnden ska tillse att alla de samverkande kommunerna tillhandahåller service och rådgivning till både medborgare och ställföreträdare för allt som avser överförmyndarverksamhetens område. Detta kan ske genom återkommande informationsträffar, information på nämndens hemsida, särskilt riktad information eller på annat sätt.

Enligt samverkansavtalet kan service även ges genom bemanning på plats om nämnden bedömer att det är nödvändigt. Avseende Örnsköldsvik har beslut fattats om att ha en fast bemanning, se nedan under avsnitt 3.4.

Av överförmyndarens verksamhetsplan för år 2023³ framgår att nämnden ansvarar för att rekrytera gode män och förvaltare inom hela Umeåregionen. Det befintliga antalet av gode män och förvaltare täcker inte behovet. I intervjuer bekräftades att det finns en brist på gode män och förvaltare, vilket i sig utgör en utmaning för verksamheten.

---

² KF 2023-06-19 § 166

³ ÖFN 2022-11-16 § 145

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

Enligt erhållna uppgifter saknas cirka 60 ställföreträdare i Örnsköldsviks kommun. Vid granskningstillfället fanns 30 ärenden som stod i kö vid förvaltarverksamheten utan ställföreträdare. Detta då ärendena bedöms vara av omfattande och svår karaktär.

Av nämndens uppdragsplan för år 2022⁴ framgår ett särskilt uppdrag för perioden att nämnden ska verka för att väntetider för godman- och förvaltarskap ska minska. Arbete kopplat till detta har enligt uppgift omfattat att enheten månadsvis har lämnat statistik över hur många gode män och förvaltare som saknas. Samma uppdrag framgår av verksamhetsplanen för år 2023 kompletterat med att former för rekrytering ska utvecklas. Enligt uppgift har det inte genomförts något för att uppnå detta avseende Örnsköldsviks kontor. En kommunikationsplan för nyrekrytering av ställföreträdare har tagits fram. Enligt uppgift är denna dock inte komplett med aktiviteter och således har den inte arbetats med på vare sig Umeåkontoret eller Örnsköldsvikskontoret. Vidare uppges i intervju att frågan om rekrytering har lyfts av kontoret i Örnsköldsvik under flera år men att det inte har resulterat i några större förändringar.

Överförmyndarkontoret i Örnsköldsviks kommun har enligt uppgift lyft behovet av att synas utåt, exempelvis genom en strukturerad planering eller ett årshjul, ekonomiska resurser för att annonsera behovet av ställföreträdare samt anordna informationsträffar. Det uppges att informationsträffar tidigare genomfördes fyra gånger per år med exempelvis föreningar och kyrkan. Dessa upphörde dock i samband med pandemin och har inte återupptagits.

Dock framkom i intervju att en del åtgärder har skett kopplat till rekrytering i Örnsköldsviks kommun, exempelvis genom digitala informationsskärmar i offentliga miljöer och information på kommunens hemsida, där det under "lediga jobb" alltid är möjligt att lämna in en intresseanmälan. Dock uppges att det inte inkommer tillräckligt många intresseanmälningar för att minska kön i någon större utsträckning.

Enligt uppgift skickas mejl varannan månad till samtliga ställföreträdare i Örnsköldsviks kommun med aktuella uppdrag. Då utskicket även har gått till anhörig-godemän har fler ställföreträdare kunnat rekryteras. Annonsering sker även via sociala medier och Örnsköldsviks gratistidning.

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun inte tillgodoses i tillräcklig utsträckning.

Vi noterar att rekrytering av gode män och förvaltare utgör en stor utmaning för överförmyndarverksamheten. Noteras att vi anser att rapportering av statistik över hur många gode män och förvaltare som saknas utifrån antal ärenden, inte enskilt kommer att bidra till en mer tillfredsställande rekrytering. Däremot anser vi att det är positivt ur ett uppföljningsperspektiv.

---

⁴ ÖFN 2021-12-08 § 167

Örnsköldsviks kommun

Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

Vi ser att vissa åtgärder har genomförts men det saknas en strategisk planering för kontinuerligt arbete. Det behöver enligt vår bedömning tas fram en planering som även tydligt beskriver hur arbetet med rekrytering ska ske.

Vi anser att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt bör följa upp att överförmyndarnämnden fullgör uppdraget att rekrytera gode män och förvaltare.

3.3 Arbetsgivaransvaret

Enligt överförmyndarnämndens reglemente och samverkansavtal är Umeå kommun värdkommun för nämnden och dess kontor. Umeå kommun är arbetsgivare och ansvarar för samtlig personal, inklusive de som är placerade på kontoret i Örnsköldsviks kommun.

Av verksamhetsplanen för 2023 framgår ett särskilt uppdrag att fastställa inriktning kring att inkludera Örnsköldsviks kontor i Umeåregionens verksamhet.

I samtliga intervjuer framgår att arbetsgivaransvaret uppfattas som tydligt och att Umeå kommun är arbetsgivare. Dock uppges det finnas vissa brister i arbetsgivaransvaret, då de respektive kontoren i Umeå och Örnsköldsvik arbetar på helt skilda sätt.

I verksamhetsplanen för 2020 fanns enligt uppgift ett mål om att samköra rutiner för båda kontoren men enligt uppgift har detta inte uppnåtts. Det finns exempelvis ett flertal mallar som inte är uppdaterade för Örnsköldsviks kontor.

Överförmyndarkontoren i Umeå och Örnsköldsvik har heller inte haft gemensamma arbetsplatsträffar (APT) förrän år 2023. Däremot har gemensamma dialoger och gemensamma verksamhetsträffar ägt rum.

En förklaring till att arbetssätten skiljer sig åt uppges ha varit att kontoren har haft olika budgetar och nämnden enbart har haft mandat över budgeten i Umeå kommun. Från och med år 2024 gäller en gemensam budget vilket ger nämnden fullt mandat över hela verksamheten.

I intervju framgick även att utmaningarna grundas i otydligheter i det ursprungliga samverkansavtalet. Avtalet innehöll motstridiga uppgifter och därför har det varit svårt att implementera exempelvis samma arbetssätt för båda kontoren. Detta uppges dock ha förtydligats i det nya samverkansavtalet.

Ytterligare en utmaning som enligt uppgift behöver arbetas med är digitalisering för att underlätta möjligheter till samma rutiner och arbetssätt för samtliga medarbetare trots att de arbetar från olika kontor. Idag arbetar båda kontoren med pappersakter vilket innebär en utmaning att arbeta gemensamt med ärenden mellan kontoren. Det finns enligt uppgift en arbetsgrupp som bildades år 2023 och som har tagit fram en plan för att starta upp digitaliseringsarbetet.

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att arbetsgivaransvaret för personalen vid överförmyndakontoret i Örnsköldsvik delvis är tydligt.

Vi konstaterar att arbetsgivaransvaret är tydligt i den bemärkelse att det är tydligt att Umeå kommun är arbetsgivare och ansvarar för personalen i Örnsköldsvik.

Vi bedömer däremot att det finns allvarliga brister i styrning och ledning av verksamheten för att säkerställa att handläggning av ärenden sker på ett likvärdigt och effektivt sätt. Vi menar att gemensamma rutiner behöver upprättas. Såsom vi uppfattar har nämnden fått bättre förutsättningar för ett samordnat arbetssätt genom gemensam budget och det nya samverkansavtalet. Vad gäller förutsättningarna för att digitalisera verksamheten kan vi inte bedöma detta inom ramen för denna granskning.

Vi anser att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt bör säkerställa att nämnden efterlever det reviderade avtalet så att verksamheten bedrivs effektivt.

3.4 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Av kommunstyrelsens reglemente⁵ framgår att styrelsen ska ha uppsikt över gemensamma nämnders verksamhet och kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder.

Samverkansavtalet reglerar uppdraget och hur verksamheten ska bedrivas, ekonomiska förhållanden och hur de ska fördelas samt arbetsgivaransvaret. Således ska kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt följa upp dessa delar.

Samverkansavtalet följs enligt uppgift upp av kommunstyrelsen årligen. På grund av de utmaningar som har funnits uppges att ytterligare avstämningar har genomförts. En anledning till att samverkansavtalet följdes upp och reviderades under år 2023 var att samverkansavtalet tidigare reglering över det ekonomiska förhållandet med Örnsköldsviks kommun var något otydligt. Enligt det nya avtalet och den nya fördelningsnyckeln ska ekonomin fördelas utifrån antal ärenden i respektive kommun.

Av kommunfullmäktiges beslut om det reviderade samverkansavtalet framgår att Örnsköldsviks kommun står för kostnaderna för fysisk närvaro i Örnsköldsvik till dess att utvärdering av avtalet har genomförts, samt att risk- och konsekvensanalys vid eventuellt avslut av avtalet i förtid har tagits fram.

Överförmyndarnämndens presidium träffar enligt uppgift kommunstyrelsens presidium från respektive samverkande kommun årligen för återrapportering. Vidare sker återrapportering till respektive kommun varje tertiäl genom ekonomirapport och verksamhetsuppföljning.

Av protokoll från kommunstyrelsens sammanträden för år 2022 och 2023 framgår inget om styrelsens uppsikt över överförmyndarnämndens verksamhet. Således har vi inte tagit del av dokumentation som beskriver huruvida det följs upp om verksamheten i Örnsköldsvik bedrivs på ändamålsenligt sätt utifrån uppdraget.

---

⁵ KF 2022-09-26 § 210

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

3.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsens uppsiktsplikt är delvis tillräcklig för att säkerställa att uppdraget enligt samverkansavtalet efterlevs.

Vi noterar att kommunstyrelsen enligt uppgift följer upp samverkansavtalet årligen och vid behov. Vi bedömer dock att formell utvärdering bör genomföras i samband med detta för att säkerställa att samverkansavtalet, och den verksamhet som bedrivs utifrån det, gynnar personer i behov av stöd. Vi menar att det i samband med uppföljning bör säkerställas att samverkan faktiskt innebär att verksamheten i Örnsköldsvik bedrivs ändamålsenligt och att uppdraget uppfylls.

Vi noterar att styrelsens uppsikt inte är protokollförd. Vi bedömer att uppsiktsplikten och den uppföljning som genomförs inom ramen för den bör framgå av styrelsens protokoll.

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen i tillräcklig omfattning följer överförmyndarnämndens verksamhet, särskilt med fokus på om nämnden tillgodose behovet av gode män och förvaltare för Örnsköldsviks kommun.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis följer överförmyndarnämndens verksamhet i tillräcklig omfattning.

Vi noterar att rekrytering av gode män och förvaltare utgör en stor utmaning och att visst arbete sker. Vi bedömer dock att arbetet gällande den strategiska planeringen för att tillgodose behovet behöver stärkas.

Vi bedömer att arbetsgivaransvaret för den personal som är placerad vid Örnsköldsviks överförmyndarkontor delvis är tydligt men att det finns allvarliga brister i styrning och ledning av verksamheten.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsens uppsiktsplikt kopplat till samverkansavtalet behöver utvecklas till att vara mer utförlig.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att det finns en verksamhetsgemensam planering för rekrytering av gode män och förvaltare, se avsnitt 3.1
- Säkerställa en samsyn med samtliga inblandade parter gällande samverkansavtalets syfte, utformande och verkställighet, se avsnitt 3.2
- I samband med uppföljning av samverkansavtalet utvärdera huruvida det innebär gynnsamhet för personer i behov av stöd, se avsnitt 3.3
- Protokollföra uppföljningen som sker inom ramen för uppsiktsplikten, se avsnitt 3.3

Örnsköldsviks kommun
Granskning av överförmyndarverksamheten

2024-03-04

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:
Maria Schultz
BEC86A244E84447...
Maria Schultz
Verksamhetsrevisor

DocuSigned by:
Kristin Larsson
AC68F42812FC43C...
Kristin Larsson
Verksamhetsrevisor

DocuSigned by:
Lena Medin
9CB391F9DD1D41B...
Lena Medin
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.